

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

**у контексті державної
програми розвитку фізичної культури в Україні:
досвід, проблеми, перспективи**

Присвячується 10-річчю факультету фізичного виховання і спорту



Житомир, 2014

Грибан Г. П.

Методична система фізичного виховання
як засіб формування фізкультурно-оздоровчих
компетентностей у студентів 104

Каплінський В. В., Асаулюк І. О.

Складові педагогічного авторитету вчителя фізичної культури 108

Козіброда Л. В., Гуртова Т. В., Безгребельна О. П., Козак І. Г.

Світоглядні орієнтації здорового способу життя
у фізкультурно-оздоровчій освіті студентської молоді 110

Корягін В. М., Блавт О. З.

Основи модифікацій у системі тестового контролю
у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп 113

Костюк Ю. С., Погребенник Л. І.

Особливості організації навчально-виховного процесу
з фізичного виховання в сільських малокомплектних школах 115

Котова О. В.

Теоретико-методологічні засади та проблеми
підготовки майбутніх учителів фізичного виховання 118

Красуля М. А.

Современные требования к преподаванию
физического воспитания в ВУЗе 120

Кузнєцова О. Т.

Впровадження інноваційних технологій в навчальний
процес фізичного вдосконалення студентів
спеціальних медичних груп 124

Кузьминчук А. П.

Спеціальна фізична підготовка баскетболістів
вищого навчального закладу 127

Леонов Я. В., Путятіна Г. М.

Інноваційний підхід до підвищення кваліфікації
фахівців не олімпійського спорту 129

Мельничук Д. Р., Ляшко Ю. С.

Оцінка координаційних здібностей
у дітей середнього шкільного віку 132

Мулик К. В.

Спортивно-оздоровчий туризм, як засіб фізичного
виховання у дошкільних навчальних закладах 134

Мягченко О. С.

Гирьовий спорт у фізичному вихованні та професійній
підготовці студентів педагогічних університетів 137

Петров Д. О.

Науково-методичні рекомендації фізичного виховання
дітей дошкільного віку та учнів молодшої школи 140

Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Партан Р. М.

Характеристика стану здоров'я школярів,
які виявили бажання займатися спортом 145

Романчук С. В., Людовик Т. В.

Професійно-прикладна фізична підготовка студентів ВНЗ
технічного профілю як соціально-економічна проблема 147

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ, ЯКІ ВИЯВИЛИ БАЖАННЯ ЗАЙМАТИСЯ СПОРТОМ

Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Партан Р. М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. Вчені та фахівці галузі фізичної культури шукають раціональні шляхи використання фізичних можливостей людини. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває проблема спортивного відбору [5, 7].

Поняття спортивного відбору, за В.М. Волковим і В.П. Філіним (1983) – це система організаційно-методичних заходів, які включають педагогічні, психологічні, соціологічні і медико-біологічні методи дослідження, на підставі яких виявляються здібності дітей, підлітків та юнаків до спеціалізації у певному виді спорту чи групі видів спорту [2, 3].

В.Н. Платонов (1997), розвиваючи цю думку відзначав, що спортивний відбір – це процес пошуку найобдарованіших людей, здатних досягти високих результатів у конкретному виді спорту [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Починаючи з 60-х рр. минулого сторіччя, ця проблема є предметом постійного наукового пошуку, і на сьогодні в літературі досить повно висвітлені основні аспекти теорії спортивного відбору: цілі, завдання, розглянуті і систематизовані основні поняття, послідовність і зміст окремих етапів спортивного відбору та інші питання (С.С. Горшенков, 1968; А.А. Гужаловський, 1978; В.Н. Платонов, В.Л. Запорожанов, 1994; В.Б. Зеліченко, В.Г. Нікітушкін, В.П. Губа, 2000, В. Староста, 2003.).

Найважливіше значення у вирішенні проблеми відбору мають науково-практичні пошуки, пов'язані з розробкою критеріїв оцінки перспективності юних спортсменів до занять конкретним видом спорту (Л.П. Запорожанова, 1983; Г.І. Ковальчук, 2003).

Проте, не дивлячись на значний накопичений досвід і активний дослідницький пошук, проблема виявлення інформативних критеріїв відбору розроблена недостатньо. Основна увага приділяється оцінці і виявленню рівня розвитку фізичних якостей і функціональних показників. У той же час, результати проведених досліджень розкривають значущість у системі відбору і таких показників, як координаційні здібності, психофізіологічні показники тощо (В.П. Губа, 2000; В.І. Лях, 2002).

На практиці відбір проводиться взагалі стихійно або в кращому разі тренери орієнтуються на вже сформований рівень техніко-тактичних умінь. Потенційні можливості дітей, як правило, не враховуються. В результаті ефективність спортивного відбору і прогнозування успішності виступів спортсменів знаходиться на достатньо низькому рівні [1, 4].

У методичній літературі утвердилася думка, що провідним принципом відбору й орієнтації повинна бути комплексна оцінка потенційних можливостей юного спортсмена (В.Н. Платонов, В.Л. Запорожанов, 1994; Л.П. Сергієнко, 2001). Дане положення має особливу значущість стосовно первинного відбору, що і стало об'єктом нашого дослідження.

Мета роботи – дати характеристику стану здоров'я і пропонувати види спортивної діяльності школярам, які виявили бажання займатися спортом.

Для дослідження ми використовували наступні **методи**: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури і документальних матеріалів; опитування, анкетування; методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. У нашій роботі ми використовували такі форми опитування, як бесіда, інтерв'ю, анкетування. Анкети та план бесід розроблялися з урахуванням загальноприйнятих вимог. Бесіди ми проводили з вчителями-класоводами, які навчають досліджуваних дітей, вчителями фізичної культури, медперсоналом шкіл, батьками дітей. У бесідах з ними вивчали і оцінювали стан здоров'я дітей для допуску до занять спортом. Оцінювалися стан шкіри, центральної нервової системи, очей, вух, носа, горла, органів дихання, серцево-судинної системи, стан кістково-м'язової системи.

Респонденти (батьки) заповнювали анкети у присутності дослідника та вчителів-класоводів. За характером процедури анкетування було переважно групове, що дозволило зібрати значний за обсягом матеріал за мінімальний час.

Анкетування як метод отримання інформації шляхом письмових відповідей респондентів на систему стандартизованих питань анкети ми використовували з метою виявлення або відсутності захворювань, так званий «Сімейний анамнез» (Дж.А. Мак-Дугалл, Г.Е. Уэнгер, Г.Дж. Грін, 1998) [6], також аналізувались та узагальнювались науково-методичні джерела.

Опитування проводилось на базах загальноосвітніх шкіл № 6 та №18 м. Івано-Франківськ, з яких хлопчиків 125, дівчаток 90. У ході опитування, з'ясувалось що у 8,3% дітей, з якими проводилось опитування, в родині були випадки раптової смерті родичів віком до 50 років. У 25% родичів виявили високий кров'яний тиск та у 15,6% –

захворювання серця. 17,4% респондентів страждають від постійних мігрень, 20,8% – від алергії, 8,3% – від анемії, 2,1% – мають цукровий діабет, та сама кількість має проблеми з нирками і 5,2% – захворювання шлунку.

На даний час 9,3% дітей мають проблеми з очима і зором. Четверта частина опитаних дітей (21,9%) має проблеми з носом і горлом, у 3,1% дітей існують проблеми з слухом. Кашель, задишка і прискорене серцебиття на даний момент турбувало 13,5% опитаних дітей.

За консультаціями до лікарів зверталось 7,3% з підозрою на захворювання серця або ревматичної атаки, 2,1% – за підозрою захворювання крові та за допомогою при легких кровотечах. Рекомендували звертатись за допомогою 3,1% дітям що підозрювали захворювання шлунку та жовчного міхура, і один респондент звертався за лікарською допомогою з травмою голови та подальшою госпіталізацією.

Провівши бесіду з медичними працівниками шкіл ми виявили, що 22,9% дітей мають проблеми зору, слуху та дихальної системи. У 7,3% дітей є проблеми, які пов'язані із серцево-судинною системою і 12,5% респондентів мають ті або інші порушення хребта.

Другим завданням базового спортивного відбору є визначення мотивації дітей та її критерії до занять спортом [1, 6].

В одній із анкет [6] респондентам (школярам) було запропоновано визначити критерії мотив до занять спортом. Було подано шість категорій. За першою категорією «Суспільне схвалення» більше половини (77,1%) вказали на схвалення батьків, 22,9% – на схвалення однолітків. У другій категорії «Фізична підготовленість і здоров'я» 70,8% респондентів хочуть займатись спортом для того, щоб збільшити силу м'язів, 22,9% – щоб почувати себе здоровим, 4,2% – для підтримання гарної форми і 2,1% – займаючись спортом, хочуть підвищити тонус м'язів. За третьою категорією «Дружба і особисті асоціації» 69,8% респондентів хочуть дружити з відомими спортсменами, 26% – зі своїми друзями по команді і 4,2% – зі спортсменами, які займаються іншими видами спорту. У четвертій категорії про «Визнання» 93,7% дітей, які хочуть займатися спортом, думають про визнання, повагу, позитив від однолітків, 4,2% – від людей похилого віку і 2,1% – від суспільства. П'ята категорія «Гетеросексуальність» розставила відповіді наступним чином: 16,7% респондентів вважають, що заняття спортом дадуть їм можливість бути привабливими для протилежної статі, а 83,3%, – що набагато частіше, будуть призначати побачення, оскільки ви є спортсменом. Останньою шостою категорією є «Статус». 73,9% – вважають, що, займаючись спортом вони відчуватимуть поважне ставлення зі сторони навколишніх людей, для 21,9% – вважають, що будуть поважними особами в суспільстві і 4,2% респондентів будуть відчувати власну значимість.

Висновки

У процесі опитування 92 % дітей готові до занять у спортивних секціях загальноосвітніх і спортивних шкіл. На думку переважної більшості учнів молодших класів, основними критеріями до занять спортом, є схвальне ставлення батьків, покращення фізичної підготовленості для збільшення сили м'язів, дружні стосунки з відомими спортсменами, отримання визнання і поваги від однолітків та привабливість для протилежної статі.

Даному контингенту дітей, враховуючи найсприятливіший вік для початку занять спортом, ми пропонуємо розпочати заняття зі спортивної гімнастики, плавання, синхронного плавання, стрибків у воду, тенісу, хокею на льоді, фігурному катанні.

Перспективи подальших пошуків передбачає визначення фізичного розвитку, функціональних можливостей, фізичної підготовленості школярів даних шкіл, які виявили бажання займатися спортом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексанянц Т.Д. Медицинские аспекты допуска детей к занятиям спортом (проблемы и решения) / Т.Д. Алексанянц, Г.А. Макарова, В.А. Якобашвили // Детский тренер. – 1999. – №1. – С. 4-7.
2. Вовченко И. И. Программирование занятий по оздоровительной ходьбе для детей младшего школьного возраста с различным уровнем физического состояния: Дис. ... канд. наук по физ. воспитанию и спорту: (24.00.02) / НУФВСУ. – К., 2003. – 204 с.
3. Волков В.М. Спортивный отбор / В.М. Волков, В.П. Филин. – М.: Физкультура и спорт, 1983. – 176 с.
4. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта / Л.В. Волков. – К.: Олимпийская литература, 2002. – 296 с.
5. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте / В.Н. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 1997. – 584 с.
6. Сергієнко Л.П. Спортивный відбір: теорія і практика / Л.П. Сергієнко: у 2 кн. – Кн. 1: – Теоретичні основи відбору: Підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 672 с.
7. Староста В. Современная система отбора юных спортсменов для занятий спортом /В Староста// Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2003. – № 2. – С. 51-55.

АНОТАЦІЇ

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я ШКОЛЯРІВ, ЯКІ ВИЯВИЛИ БАЖАННЯ ЗАЙМАТИСЯ СПОРТОМ

Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Партан Р. М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

При розгляді питання дано характеристику стану здоров'я дітей, визначено мотивацію та її критерії до занять спортом; дано пропозиції щодо вибору спортивної секції.

Ключові слова: спортивний відбір, оцінка стану здоров'я, сімейний анамнез, мотивація.

**ХАРАКТЕРИСТИКА СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ ШКОЛЬНИКОВ, КОТОРЫЕ ИЗЪЯВИЛИ ЖЕЛАНИЕ
ЗАНИМАТЬСЯ СПОРТОМ**

Римик Р. В., Маланюк Л. Б., Партан Р. М.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

При рассмотрении вопроса дана характеристика состоянию здоровья детей, определены мотивация и ее критерии к занятиям спортом; даны предложения по выбору спортивной секции.

Ключевые слова: спортивный отбор, оценка состояния здоровья, семейный анамнез, мотивация.

HEALTH CHARACTERISTIC OF SCHOOLCHILDREN WHO SHOWED INTEREST TO PLAY SPORTS

Rimik R., Malaniuk L., Partan R.

Vasyl Stephanyk Precarpatian national universitk

The given question has analysed health characteristic of schoolchildren, has identified motivation and its criteria to play sports, some advice has been given when choosing sports classer

Keywords: sports selection, health assessment, family health history, motivation.